

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός γνωμοδότησης 172/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α΄)
Συνεδρίαση της 6ης Δεκεμβρίου 2021**

Σύνθεση

Πρόεδρος : Στυλιανή Χαριτάκη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Βασιλική Τύρου, Αντώνιος Τατσόπουλος, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Ιωάννα Λεμπέση, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Φωτεινή Δεδούση, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Σπυρίδων Μαυρογιάννης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος : Το έγγραφο, με αριθμό πρωτ. Α.Π. οικ.536/19-11-2021 του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.

Ερώτημα : Ερωτάται, στα πλαίσια επεξεργασίας τροποποίησης απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών με αριθμό 120536 ΕΞ 2021/30-09-2021(ΦΕΚ Β 4521), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 197, παρ.2 του ν.4820/2021 - κατ' εφαρμογή της οποίας έχουν ήδη εκδοθεί προσκλήσεις του Ελληνικού Δημοσίου προς τα πιστωτικά ιδρύματα για μεταξύ τους συνεργασία στη χρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων (για τη διάθεση κεφαλαίων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 ή/ και τη παροχή δανείων εξ ιδίων κεφαλαίων για χρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων) - εάν οι προτεινόμενες τροποποιήσεις επηρεάζουν την ισχύ των ανωτέρω προσκλήσεων.

Επί του παραπάνω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και τα στοιχεία που το συνοδεύουν, προκύπτουν τα εξής :

1. Στις 30.09.2021 εκδόθηκε, κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 197 του ν.4820/2021, η με αριθμό 120536 ΕΞ 2021 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών με θέμα *«Καθορισμός της διαδικασίας διάθεσης κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, των όρων και προϋποθέσεων της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, εξειδίκευση των κριτηρίων και του τρόπου ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ορισμός της διαδικασίας, των όρων και των κριτηρίων ανάθεσης σε αξιολογητές των επιλεξιμοτήτων των επενδυτικών σχεδίων»* (ΦΕΚ Β 4522).

Την ίδια ημερομηνία εκδόθηκαν οι με αριθμούς 439/30-9-2021 και 440/30-9-2021 αποφάσεις του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών με θέμα «Έγκριση πρόσκλησης προς τα πιστωτικά ιδρύματα για συνεργασία με σκοπό την από κοινού παροχή δανείων προς χρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 197 του ν. 4820/2021(Α΄130), οι οποίες έχουν αναρτηθεί στη Διαύγεια.

Σε συνέχεια των ανωτέρω προσκλήσεων τα πιστωτικά ιδρύματα που επιθυμούν να συνεργαστούν κατέθεσαν ήδη αίτηση.

2. Στο έγγραφο του ερωτήματος εκτίθεται ότι:

α. Επίκειται τροποποίηση της ως άνω με αριθμό 120536 ΕΞ 2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και συγκεκριμένα ότι, σύμφωνα με τη σχετική πρόταση, τροποποιούνται η παράγραφος 2 του άρθρου 2, η παράγραφος 2 του άρθρου 5, προστίθεται νέα παράγραφος 3 στο άρθρο 5, προστίθεται περίπτωση γ) στην παράγραφο 1 του άρθρου 6, τροποποιούνται οι παράγραφοι 3,6 και 7 του άρθρου 6, τροποποιείται η περίπτωση ΙΙ της παραγράφου 9 του άρθρου 6, τροποποιείται η περίπτωση ζ) της παραγράφου 10 και προστίθεται περ. ι) στην παράγραφο 10 του άρθρου 6, τροποποιούνται οι παράγραφοι 1,3 του άρθρου 8, τροποποιείται το τελευταίο εδάφιο της παρ.6 του άρθρου 8, προστίθεται παράγραφος 7 στο τέλος του άρθρου 8, τροποποιείται το

άρθρο 9, προστίθεται παράγραφος 5 στο άρθρο 10, τέλος, τροποποιείται το άρθρο 12 και ακολουθεί το κείμενο της υπό τροποποίηση απόφασης.

β. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν σχετίζονται με τους κανόνες επιλογής των δικαιούχων και τις συγχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες, δεν μεταβάλλουν τους ουσιώδεις όρους της διαχείρισης των σχετικών κονδυλίων, προωθούνται δε, πρωτίστως, ώστε να διασφαλίζονται τα εθνικά και ενωσιακά συμφέροντα και πάντοτε με γνώμονα τις επιταγές του εθνικού και ενωσιακού δικαίου, καθώς και των ειδικότερων απαιτήσεων του Κανονισμού 2021/241 (L 57).

Σημειώνεται ότι - σχετικώς με το ουσιώδες ή μη των επικειμένων τροποποιήσεων και την τυχόν επίδρασή τους στις προαναφερθείσες δημόσιες προσκλήσεις του ΕΔ - έχει εκδοθεί και η περιλαμβανόμενη στα σχετικά του ερωτήματος από 08.11.2021 γνωμοδότηση του Αν. Καθηγητή Β. Βουτσάκη, ο οποίος καταλήγει ότι οι εισαγόμενες νέες ρυθμίσεις στην με αριθμό 120536 ΕΞ 2021 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών δεν άπτονται ουσιωδών όρων του Δημοσιονομικού Κανονισμού και του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και δεν επηρεάζουν την ισχύ των προσκλήσεων για εκδήλωση ενδιαφέροντος.

Κατόπιν των ανωτέρω υποβλήθηκε το παρόν ερώτημα, με την επισήμανση ότι η άμεση έκδοση της γνωμοδότησης του Ν.Σ.Κ. είναι μείζονος σημασίας για την επαλήθευση της επίτευξης των σχετικών Οροσήμων του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», όπως εγκρίθηκε με τη σχετική Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συνακόλουθη εκταμίευση των οικείων ποσών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄, με τίτλο «ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ «NEXT GENERATION EU» ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΑΥΤΟΝ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (RECOVERY & RESILIENCE FACILITY - ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ)» του ν. **4738/2020** «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 207), ειδικότερα δε στα άρθρα **270 και 271, παρ.1 και 2**, όπως ισχύουν, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 270

« Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος κεφαλαίου είναι η θέσπιση του κατάλληλου οργανωτικού πλαισίου για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης «Next Generation EU» και του

εντασσόμενου σε αυτόν Ταμείου Ανάκαμψης και Σταθερότητας (Recovery & Resilience Facility - Ταμείο Ανάκαμψης).».

Άρθρο 271

« Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης

1. Συστήνεται στο Υπουργείο Οικονομικών Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (στο εξής: Ειδική Υπηρεσία), η οποία είναι αυτοτελής δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στον Υπουργό Οικονομικών.

2. Η Ειδική Υπηρεσία έχει ως σκοπό τον συντονισμό της σύνταξης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης, το οποίο θα υποβληθεί προς έγκριση στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την παρακολούθηση και τον συντονισμό της υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων τα οποία θα χρηματοδοτηθούν με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης που θα διατεθούν στην Ελλάδα. Στην Ειδική Υπηρεσία του Ταμείου Ανάκαμψης υπάγονται και ο συντονισμός και η παρακολούθηση των συναπτόμενων συμφωνιών χρηματοδοτικής συνεισφοράς και δανείου, κατά περίπτωση, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που υπογράφονται από τον Υπουργό Οικονομικών και τον αρμόδιο για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 14, 15 και 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.»

4. Στο Κεφάλαιο Β΄, με τίτλο «Έλεγχος Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις του Υπουργείου Οικονομικών» του **ν.4820/2021** «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α΄130), ειδικότερα δε στα άρθρα **189, 196 και 197** ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 189

« Ορισμός Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου ως αρμόδιας για τον έλεγχο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.) του άρθρου 11 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265), που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής (Γ.Γ.Δ.Π.) του Υπουργείου Οικονομικών, ορίζεται αρμόδια για τον έλεγχο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (εφεξής: Μηχανισμός), που συστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και

του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L 57). Για τον έλεγχο εφαρμόζονται οι διαδικασίες και η μεθοδολογία που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 του ν. 4314/2014, κατάλληλα προσαρμοσμένες στις ανάγκες του Μηχανισμού.»

Άρθρο 196

«Αξιολόγηση Επιλεξιμοτήτων

1. Με απόφαση του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού, ορίζονται τα κριτήρια για την αξιολόγηση των επιλεξιμοτήτων των επενδύσεων, όπως ψηφιακός μετασχηματισμός, πράσινη μετάβαση, εξωστρέφεια, ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων, καθώς και καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη, που δανειοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. 2. Ο αρμόδιος για την Ειδική Υπηρεσία του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργός, κατόπιν εισήγησής της, δύναται, για την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας επενδυτικών σχεδίων, να εκδίδει δημόσια πρόσκληση για τη δημιουργία καταλόγου αξιολογητών, οι οποίοι συνεργάζονται με τα πιστωτικά ιδρύματα και τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο της αξιολόγησης των επιλεξιμοτήτων των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται για χρηματοδότηση από τα δανειακά κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης. Στην πρόσκληση ορίζονται οι προϋποθέσεις και οι όροι που πληρούν οι αξιολογητές, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια αναφορικά με την κατάρτιση του καταλόγου και την εκτέλεση του έργου της αξιολόγησης των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων.».

Άρθρο 197

«Χρηματοδότηση επιχειρήσεων μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

1. Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης είναι δυνατή η χρηματοδότηση επιχειρήσεων για την προώθηση επενδύσεων με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Για τον σκοπό αυτόν το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον αρμόδιο για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργό, δύναται να συνάπτει συμβάσεις με: (α) την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και (β) με πιστωτικά ιδρύματα που πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε δημόσια πρόσκληση, την οποία εκδίδει ο ανωτέρω Υπουργός, ύστερα από εισήγηση της ανωτέρω υπηρεσίας. 2. Με απόφαση του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού, που

εκδίδεται ύστερα από σχετική εισήγηση της Υπηρεσίας, ορίζονται η διαδικασία διάθεσης των αναγκαίων κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, οι όροι και προϋποθέσεις της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, εξειδικεύονται περαιτέρω τα κριτήρια και ο τρόπος ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ορίζονται η διαδικασία, οι όροι ανάθεσης και τα κριτήρια ανάθεσης σε αξιολογητές της παρ. 3 του άρθρου 8, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με την ίδια ως άνω απόφαση δύνανται να εξαιρούνται από τη διαδικασία της ανάθεσης σε αξιολογητές της παρ. 3 του άρθρου 8, οι ευρωπαϊκοί χρηματοπιστωτικοί θεσμοί, ειδικότερα η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης».

5. Στη με αριθμό **120536 ΕΞ 2021/30-9-2021** απόφαση του **Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών** με θέμα «Καθορισμός της διαδικασίας διάθεσης κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, των όρων και προϋποθέσεων της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, εξειδίκευση των κριτηρίων και του τρόπου ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ορισμός της διαδικασίας, των όρων και των κριτηρίων ανάθεσης σε αξιολογητές των επιλεξιμοτήτων των επενδυτικών σχεδίων» (Β'4522) περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τη διάθεση των Πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης (Άρθρο 1), τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων (Άρθρο 2), τη διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων (Άρθρο 3), τις ενστάσεις (Άρθρο 4), τη διάθεση των πόρων στα επιλεγέντα πιστωτικά ιδρύματα και στους ευρωπαϊκούς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς (Άρθρο 5), τους όρους και τις προϋποθέσεις της διαδικασίας χορήγησης των δανείων σε επιχειρήσεις (Άρθρο 6), το Επενδυτικό Συμβούλιο (Άρθρο 7), τα κριτήρια και τον τρόπο ελέγχου επιλεξιμότητας επενδύσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους αξιολογητές (Άρθρο 8), την Έκθεση Ελέγχου (Άρθρο 9), τη διαδικασία και τους όρους ανάθεσης σε αξιολογητές (Άρθρο 10), τα κριτήρια ανάθεσης σε αξιολογητές (Άρθρο 11), την εξαίρεση ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών θεσμών από τη διαδικασία ανάθεσης σε αξιολογητές (Άρθρο12), καθώς και την έναρξη ισχύος (Άρθρο 13).

6. Με τις με αριθ. **439/30.09.2021(ΑΔΑ ΡΘΗ1Η-ΓΦΙ)** και **440/30.09.2021 (ΑΔΑ 66Ω3Η-Ν7Π)** αποφάσεις του **Αν. Υπ. Οικονομικών** εγκρίθηκαν οι αντίστοιχες 01 και 02 από 30.09.2021 προσκλήσεις του Ελληνικού Δημοσίου προς πιστωτικά

ιδρύματα για συνεργασία με σκοπό την από κοινού παροχή δανείων προς χρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 197 του ν.4820/2021. Κάθε πρόσκληση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αντίστοιχης υπουργικής απόφασης. Το περιεχόμενο των προσκλήσεων διαρθρώνεται κατά σειρά σε: Ορισμούς, 1. Εισαγωγή (1.1.Το περιβάλλον της Πρόσκλησης, 1.2. Σύντομη περιγραφή της Πρόσκλησης, 1.3.Θεσμικό Πλαίσιο), 2. Όροι Συμμετοχής (2.1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης, 2.2. Αποκλεισμός υποψηφίων, 2.3. Αίτηση), 3. Διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων, 4. Ενστάσεις και Παραρτήματα (Παράρτημα I-Αίτηση του υποψηφίου, Παράρτημα II-Ταυτότητα πιστωτικού ιδρύματος, Παράρτημα III- Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης, Παράρτημα IV- Κύριοι όροι επιχειρησιακής Συμφωνίας).

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, που ερμηνεύονται αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Με τα άρθρα 270 έως 281 του ν. 4738/2020 θεσπίστηκε το οργανωτικό πλαίσιο για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης «Next Generation EU» και του εντασσόμενου σε αυτόν Ταμείου Ανάκαμψης και Σταθερότητας (Recovery & Resilience Facility - Ταμείο Ανάκαμψης). Με το άρθρο 271 του νόμου, όπως τροποποιημένο ισχύει, συστάθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, ως αυτοτελής δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στον Υπουργό Οικονομικών, με σκοπό τον συντονισμό της σύνταξης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης, το οποίο θα υποβληθεί προς έγκριση στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την παρακολούθηση και τον συντονισμό της υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων τα οποία θα χρηματοδοτηθούν με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης που θα διατεθούν στην Ελλάδα, καθώς και το συντονισμό και παρακολούθηση των συναπτόμενων συμφωνιών χρηματοδοτικής συνεισφοράς και δανείου, κατά περίπτωση, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που υπογράφονται από τον Υπουργό Οικονομικών και τον αρμόδιο για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργό, όπως προβλέπεται στα άρθρα 14, 15 και 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

8. Με τον ν. 4820/21 ορίστηκε η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.) ως αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών για τον έλεγχο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας του ως άνω Κανονισμού (άρθ. 189). Περαιτέρω, ο αρμόδιος για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργός εξουσιοδοτήθηκε να ορίζει τα κριτήρια για την αξιολόγηση των επιλεξιμοτήτων των επενδύσεων που δανειοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας(αρθ. 196,παρ.1), καθώς και να εκδίδει δημόσιες προσκλήσεις για τη δημιουργία καταλόγου αξιολογητών, οι οποίοι θα συνεργάζονται με τα πιστωτικά ιδρύματα και τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο της αξιολόγησης των σχετικών σχεδίων για την ένταξη τους για χρηματοδότηση από δάνεια του Τ.Α.Α. (αρθ.196,παρ.2). Στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης προβλέφτηκε η δυνατότητα των επιχειρήσεων να χρηματοδοτηθούν για τη προώθηση επενδύσεων με πόρους του Τ.Α.Α., για την επίτευξη δε αυτού του σκοπού το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον κατά τ' ανωτέρω αρμόδιο Υπουργό μπορεί να συνάπτει συμβάσεις με την ΕΤΕπ και την ΕΤΑΑ, αλλά και με πιστωτικά ιδρύματα που θα πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα ορίζονται σε σχετική δημόσια πρόσκληση του ιδίου Υπουργού, στον οποίο εισηγείται προηγουμένως η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου (αρθ. 197,παρ.1). Ο αυτός Υπουργός, επίσης, εξουσιοδοτείται από τον νόμο για την, κατόπιν σχετικής εισήγησης της προαναφερθείσας Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού, έκδοση απόφασης που ορίζει α. τη διαδικασία διάθεσης των αναγκαίων κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, β..τους όρους και τις προϋποθέσεις της διαδικασίας χορήγησης δανείων στις επιχειρήσεις, γ. την περαιτέρω εξειδίκευση των κριτηρίων και του τρόπου ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από το Τ.Α.Α., δ. τη διαδικασία, τους όρους και τα κριτήρια ανάθεσης σε αξιολογητές και ε. κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, ενώ συγχρόνως παρέχεται στον Υπουργό η ευχέρεια με την ίδια απόφαση να εξαιρεί από τη διαδικασία ανάθεσης σε αξιολογητές τους ευρωπαϊκούς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η ΕΤΕπ και η ΕΤΑΑ (αρθ. 197,παρ.2).

9. Στην κατ' εξουσιοδότηση, πλην άλλων, και της παραγράφου 2 του άρθρου 197 του ν.4820/2021, εκδοθείσα με αριθμό 120536 ΕΞ 2021/30-9-2021 απόφαση του

Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, προβλέπεται ότι η προς τα πιστωτικά ιδρύματα διάθεση των κεφαλαίων του Τ.Α.Α. και για την επίτευξη των σκοπών του γίνεται κατόπιν επιλογής μετά από τη δημοσίευση δημόσιας πρόσκλησης που καθορίζει τους όρους και της προϋποθέσεις για την επιλογή και την εν συνεχεία σύναψη της σύμβασης που προβλέπεται στη παρ. 1 του άρθρου 197 του ν. 4820/21(αρθ.1,παρ.1). Περαιτέρω προβλέπεται ότι α. τα δάνεια Τ.Α.Α. θα καλύπτουν μέχρι το 50% του συνολικού επιλέξιμου επενδυτικού κόστους των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων, β. η ιδιωτική συμμετοχή των επιχειρήσεων θα καλύπτει τουλάχιστον το 20% του ως άνω σχετικού κόστους και γ. τα δάνεια συγχρηματοδότησης θα καλύπτουν τουλάχιστον το 30% του ίδιου συνολικού επιλέξιμου κόστους ((αρθ.1,παρ.2). Στην περίπτωση που τα πιστωτικά ιδρύματα θέλουν να παράσχουν και δάνεια από τα δικά τους κεφάλαια, μπορούν, μετά την έκδοση της παραπάνω πρόσκλησης, να υποβάλουν αντίστοιχη αίτηση στην Ειδική Υπηρεσία. Οι σχετικές αιτήσεις μπορούν να υποβληθούν μέχρι την εξάντληση των διαθέσιμων πόρων του Τ.Α.Α., ενώ τα διαθέσιμα κεφάλαια θα πρέπει να έχουν εκταμιευθεί μέχρι 31.08.2021. Ειδικότερα, σε σχέση με τη διάθεση πόρων στα επιλεγέντα πιστωτικά ιδρύματα και τους ευρωπαϊκούς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς, το άρθρο 5 της υπουργικής απόφασης προβλέπει καταβολή σε ειδικό λογαριασμό σύμφωνα με τις προβλέψεις της οικείας σύμβασης. Καθόσον αφορά στους όρους και στις προϋποθέσεις της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, στην παρ.1 του άρθρου 6 της υ.α., ως δικαιούχος αποδοχής των δανείων ορίζεται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πρόκειται να υλοποιήσει επιλέξιμη επένδυση, στο πρόσωπο, πάντως, του οποίου δεν συντρέχουν οι αναφερόμενες περιπτώσεις που συνδέονται με την έδρα ή/και την εγκατάστασή του σε κράτη ή χώρες που εμφανίζονται σε διεθνείς ή/και ενωσιακούς καταλόγους μη συνεργασίμων κ.λ.π. χωρών, ενώ με τη σύμβαση του άρθρου 197,παρ.1 του ν.4820/21 που θα συναφθεί μεταξύ ΕΔ και πιστωτικών ιδρυμάτων είναι δυνατή η προσθήκη περαιτέρω προϋποθέσεων και η εξειδίκευση των αρνητικών προϋποθέσεων της περίπτωσης α (δηλ. σε σχέση με το κράτος έδρας και εγκατάστασης). Η παρ. 3 του αυτού άρθρου της υπουργικής απόφασης απαιτεί διασφάλιση ότι οι επιλέξιμες επενδύσεις χρηματοδοτούνται με βάση ασφαλή οικονομικά κριτήρια, εμπίπτουν στις επιλέξιμες δράσεις και συμμορφώνονται με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Με την επιφύλαξη ειδικότερων προβλέψεων στις μεταξύ ΕΔ και

πιστωτικού ιδρύματος συμβάσεις, η παρ. 6 του άρθρου 6 διευκρινίζει ότι τυχόν αποφάσεις αναδιάρθρωσης των συγχρηματοδοτούμενων δανείων, αλλά και των δανείων ΤΑΑ, λαμβάνονται από τα πιστωτικά ιδρύματα ή τους χρηματοπιστωτικούς ευρωπαϊκούς θεσμούς, ενώ στην παρ. 7 θεσπίζεται απαγόρευση χρήσης των δανείων ΤΑΑ για αναχρηματοδότηση δανείων, με εξαίρεση την περίπτωση των δανείων διασύνδεσης. Η παρ.9 του ως άνω άρθρου 6 προνοεί για τη διασφάλιση της συμβατότητας των χορηγούμενων δανείων Τ.Α.Α. με την τεχνική καθοδήγηση για την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λόγος για τον οποίο τα πιστωτικά ιδρύματα, οι ευρωπαϊκοί χρηματοπιστωτικοί θεσμοί και κάθε ελεγκτικό όργανο, με την επιφύλαξη των προβλέψεων της αντίστοιχης σύμβασης, οφείλουν να εφαρμόζουν τα οριζόμενα στο έγγραφο της Επιτροπής για την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας για το Ταμείο InvestEU και να αποκλείουν εξ ορισμού ως μη επιλέξιμες κάποιες αναφερόμενες δραστηριότητες, με την επιπλέον απαίτηση της επαλήθευσης της συμβατότητας της επιλέξιμης επένδυσης με την εθνική και ενωσιακή περιβαλλοντική νομοθεσία. Η παρ. 10, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην οικεία σύμβαση, εξειδικεύει τις υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών θεσμών σχετικά με τις κύριες και παρεπόμενες χρηματοδοτικές και εξασφαλιστικές συμβάσεις για τα δάνεια ΤΑΑ, την ανάκτηση σχετικών οφειλών, τον τακτικό έλεγχο ως προς τη χρήση των πόρων των δανείων ΤΑΑ, την έγκαιρη λήψη μέτρων για πρόληψη, εντοπισμό και αντιμετώπιση υποθέσεων απάτης, διαφθοράς κ.ο.κ., την υποβολή αναφορών και στοιχείων στην Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και στο Επενδυτικό Συμβούλιο, συμπεριλαμβανομένων γενικών και ειδικών αναφορών και στοιχείων σχετικά με τους βασικούς δείκτες απόδοσης για την παρακολούθηση των δανείων Τ.Α.Α., αλλά και σύμφωνα και με όσα θα συμφωνηθούν στη σχετική σύμβαση, συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς σε καθυστερήσεις ληξιπρόθεσμων δανείων που υπερβαίνουν τις 90 ημέρες. Το άρθρο 8 ορίζει, μεταξύ άλλων, πως ο έλεγχος για την επιλεξιμότητα των επενδυτικών σχεδίων για λήψη δανείων ΤΑΑ περιλαμβάνει αξιολόγηση κατά την τραπεζική πρακτική, επιβεβαίωση συμβατότητας με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και συμφωνίας με τους στόχους του δανειακού προγράμματος Τ.Α.Α., αλλά και έλεγχο συμβατότητας του επιτοκίου σε σχέση με τις κρατικές ενισχύσεις. Το άρθρο 9 προβλέπει την εκ μέρους του αξιολογητή

σύνταξη έκθεσης ελέγχου κάθε προτεινομένου επενδυτικού σχεδίου στην οποία πρέπει να περιέχονται συγκεκριμένα στοιχεία. Το άρθρο 10 αφορά στην κατάρτιση του καταλόγου αξιολογητών επενδυτικών σχεδίων, με τη διευκρίνιση ότι οι αξιολογητές δεν τελούν σε συμβατική σχέση με το Ελληνικό Δημόσιο, ότι αμείβονται προκαταβολικά από τον επενδυτικό φορέα, επιλέγονται με κλήρωση που διενεργεί το πιστωτικό ίδρυμα και ενεργούν με αμεροληψία, σύμφωνα με τους κανόνες της δεοντολογίας και τον νόμο. Τέλος, στο άρθρο 12, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις οικείες συμβάσεις, προβλέπεται η εξαίρεση των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών θεσμών από τις διατάξεις των άρθρων 8 έως και 11 της υ.α. σχετικά με τις διαδικασίες ελέγχου από αξιολογητές.

10. Με τις αποφάσεις 439/30.09.2021(ΑΔΑ ΡΘΗ1Η-ΓΦΙ) και 440/30.09.2021 (ΑΔΑ 66Ω3Η-Ν7Π) εγκρίθηκαν οι όροι των προσκλήσεων 01 και 02, αντίστοιχα. Με τις εν λόγω προσκλήσεις το Ελληνικό Δημόσιο απευθύνθηκε στα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα και λειτουργούν νόμιμα εντός της Ελληνικής Επικράτειας, υπαγόμενα στην εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος (2.1.) προκειμένου αυτά να εκδηλώσουν ενδιαφέρον συνεργασίας με την υποβολή αιτήσεων, σε περίπτωση δε επιλογής τους, να προχωρήσουν σε σύναψη αντίστοιχων επιχειρησιακών συμβάσεων, οι κύριοι όροι των οποίων επισυνάπτονται ως Παράρτημα IV. Οι προσκλήσεις ρητά ορίζουν ότι λαμβάνουν υπόψη συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο, όπως εκάστοτε ισχύει, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 197 του ν.4820/2021 απόφαση του Αν. Υπουργού Οικονομικών, δηλ. η νυν υπό τροποποίηση 120536/2021 υ.α. (1.3.). Οι κατά τ' ανωτέρω εκδοθείσες και δημόσια αναρτηθείσες προσκλήσεις, όπως ρητά αναφέρεται και σε αυτές, διέπονται από τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου και ειδικότερα της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, ενώ δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον αριθμό των πιστωτικών ιδρυμάτων που θα επιλεγούν για τη σχετική συνεργασία με το Ελληνικό Δημόσιο. Στο προοίμιο των προσκλήσεων γίνεται αναφορά στη σταδιακή εκταμίευση κεφαλαίων συγκεκριμένου, κατά περίπτωση, ύψους, στην καταβολή εκ μέρους του Δημοσίου προμήθειας, ενώ στο σημείο 2.3.3. τίθεται η 31^η Αυγούστου 2026 ως χρονικό όριο για την εκταμίευση των διαθέσιμων κεφαλαίων για την υλοποίηση των επιλέξιμων επενδύσεων. Οι σχετικές προσκλήσεις προβλέπουν ως όριο διάρκειάς τους τις 30 ημερολογιακές ημέρες από τη δημοσίευσή τους, προβλεπόμενης και της αποστολής τους για

δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων Ε.Ε.(σημεία 2.3.2. και 2.3.4.), ενώ ρητά το Δημόσιο επιφυλάσσει στον εαυτό του το δικαίωμα ματαίωσης της πρόσκλησης σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, αζημίως σε κάθε περίπτωση (2.3.7., 2.3.8). Αντιστοίχως, επιφυλάσσεται στα πιστωτικά ιδρύματα και καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης, το δικαίωμα απόσυρσης της αίτησης (2.3.1.) Στα πλαίσια, επίσης, των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, οι προσκλήσεις προβλέπουν ότι απαντήσεις του Δημοσίου (σε περίπτωση αιτημάτων διευκρινίσεων σχετικά με τη πρόσκληση ή άλλα κρίσιμα για την υποβολή της αίτησης ζητήματα) δίδονται και είναι διαθέσιμες σε όλους τους ενδιαφερόμενους μέσω της ιστοσελίδας της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού (2.3.5).

11. Οι κύριοι όροι, εξάλλου, της Επιχειρησιακής Συμφωνίας του Παραρτήματος IV των προσκλήσεων, προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ως περίοδο διαθεσιμότητας των πόρων Τ.Α.Α. την 26.08.2026, με την επιφύλαξη της εξάντλησης των διαθέσιμων πόρων ΤΑΑ νωρίτερα, αποθεματικό λογαριασμό κεφαλαίων ΤΑΑ, λογαριασμό επιστροφής ποσών ΤΑΑ, διαδικασία αξιολόγησης επιλογής επιλέξιμων κριτηρίων, με έμφαση στη τήρηση του ενωσιακού και εθνικού δικαίου και στον έλεγχο συμμόρφωσης των επενδυτικών σχεδίων και των τελικών δικαιούχων με τις απαιτήσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας.

12. Εν όψει των ανωτέρω συνάγεται ότι ο αρμόδιος Υπουργός- για την κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 197, παρ. 2 του ν. 4820/21 έκδοση απόφασης – διατηρεί την αρμοδιότητα και την ευχέρεια να τροποποιήσει την αρχική απόφασή του με νεώτερη όμοια απόφασή του, ακόμη σε χρόνο μεταγενέστερο της δημοσίευσης των προσκλήσεων του ερωτήματος. Περαιτέρω, από το περιεχόμενο των προσκλήσεων, όπως αυτό εγκρίθηκε με τις αντίστοιχες 439 και 440/2021 αποφάσεις του ιδίου Υπουργού, συνάγεται ότι αυτές περιέχουν ρητή πρόβλεψη για την απαιτούμενη διαρκή συμμόρφωση τόσο της Διοίκησης, όσο και των πιστωτικών ιδρυμάτων προς την εκάστοτε ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, ανεξαρτήτως του χρόνου στον οποίο επέρχεται η σχετική νομοθετική μεταβολή. Σημειώνεται, μάλιστα, ότι, κατά τη γνώμη του καθηγητή Β.Βουτσάκη, οι ως άνω προσκλήσεις για εκδήλωση ενδιαφέροντος χαρακτηρίζονται από μεταβλητότητα, με την έννοια ότι, ενόσω η αρχή που εκδίδει την κανονιστική πράξη δεν απώλεσε την κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιότητά της, μπορεί ελεύθερα να τροποποιεί τους κανόνες δικαίου που η ίδια θέσπισε (βλ. από 08.11.2021

γνωμοδότηση του ως άνω καθηγητή που παραπέμπει σε Ε. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο διοικητικού δικαίου, 2010 σελ. 61).

13. Περαιτέρω και με δεδομένο ότι οι ουσιώδεις όροι του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 και του Δημοσιονομικού Κανονισμού, που έχουν αυξημένη τυπική (υπερνομοθετική) ισχύ, αποτελούν περιεχόμενο της επιχειρησιακής σύμβασης που θα συναφθεί και σχετίζονται με τους κανόνες επιλογής των δικαιούχων και τις συγχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες, το κανονιστικό πλαίσιο της υπό σύναψη σύμβασης, στο οποίο περιλαμβάνεται και η πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος, δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον η τροποποίηση είναι συμβατή με τους ουσιώδεις όρους των ανωτέρω Κανονισμών. Ως εκ τούτου, τροποποιήσεις, οι οποίες δεν μεταβάλλουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υπαγωγή στο καθεστώς χρηματοδότησης, όπως αυτοί διαγράφονται στους ανωτέρω Κανονισμούς, δύνανται επιτρεπώς να πραγματοποιηθούν και στο πλαίσιο σύναψης των επιχειρησιακών συμβάσεων¹.

14. Στην εξεταζόμενη περίπτωση, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις της με αριθμό 120536 ΕΞ 2021/30-9-2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών αφορούν στα ακόλουθα ζητήματα:

α) Η τροποποίηση της παραγράφου 2 του άρθρου 2 αφορά στο ότι η εκταμίευση των διαθέσιμων κεφαλαίων για την υλοποίηση των επιλέξιμων επενδύσεων θα πρέπει να ολοκληρωθεί έως τις 26 Αυγούστου 2026, αντί για τις 31 Αυγούστου 2026. Πρόκειται για επουσιώδη τροποποίηση, η οποία δεν μεταβάλλει τους

¹ Σε κάθε περίπτωση, μια πρόσκληση για υποβολή ενδιαφέροντος δεν εξομοιώνεται με μια διακήρυξη για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης και οργανώνει την υποβολή προσφορών, την αξιολόγηση και την εν συνεχεία επιλογή του υποψηφίου με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, και υπό την έννοια αυτή δεν θα μπορούσε να αξιωθεί η τήρηση των προϋποθέσεων που ισχύουν στην περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων για την τροποποίηση του κανονιστικού πλαισίου που τους διέπει. Και τούτο γιατί και στην περίπτωση των διακηρύξεων για την σύναψη δημοσίων συμβάσεων, γίνεται δεκτό ότι η απόλυτη απαγόρευση της τροποποίησής τους σε καμία περίπτωση δεν συνάδει με την μεταβλητότητα και τα γενικά χαρακτηριστικά της κανονιστικής τους φύσης. Η σχετικότητα αυτή στηρίζεται στην παραδοσιακή διάκριση των όρων της διακήρυξης σε ουσιώδεις και μη ουσιώδεις, υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται η τροποποίηση μόνον στην περίπτωση των αξιολογούμενων ως ουσιωδών όρων της διακήρυξης, ενώ η τροποποίηση μη ουσιωδών όρων δεν εμπίπτει στην απαγόρευση (από 08.11.2021 γνωμοδότηση καθ. Β. Βουτσάκη).

ουσιώδεις όρους διαχείρισης των κονδυλίων (βλ. άρθρο 20 παρ.5 δ) του Κανονισμού 2021/241, στο οποίο ορίζεται η προθεσμία, η οποία δεν θα πρέπει να είναι αργότερα από την 31η Αυγούστου 2026, μέσα στην οποία πρέπει να υλοποιηθούν τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι τόσο των επενδυτικών έργων όσο και των μεταρρυθμίσεων).

β) Με την τροποποίηση της παραγράφου 2 του άρθρου 5 προστίθενται εδάφια στην παράγραφο αυτή, ως εξής: *«Ειδικά για τα πιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να αιτηθούν τη διάθεση περαιτέρω κεφαλαίων, κατόπιν της εκταμίευσης του πρώτου ποσού (η «Πρώτη Δόση Κεφαλαίων ΤΑΑ»), σύμφωνα με την οικεία επιχειρηματική σύμβαση, θα πρέπει σωρευτικά: α) να έχουν συνάψει συμβάσεις για Δάνεια ΤΑΑ για συνολικό ποσό ίσο με ποσοστό τουλάχιστον εξήντα τοις εκατό (60%) της Πρώτης Δόσης Κεφαλαίων ΤΑΑ, β) να έχουν εκταμιεύσει βάσει τέτοιων συμβάσεων προς τους Δικαιούχους ποσό ίσο με το ποσοστό τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) της Πρώτης Δόσης Κεφαλαίων ΤΑΑ, κα επιπλέον γ) οι ληξιπρόθεσμες οφειλές εκ των χορηγηθέντων από την Τράπεζα Δανείων ΤΑΑ που βρίσκονται σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των ενενήντα (90) ημερών δεν υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των κεφαλαίων των χορηγηθέντων δανείων αυτών. Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να παρέχουν επαρκή αιτιολόγηση και τεκμηρίωση για τυχόν απόκλιση του ποσοστού της περ. γ) από το ισχύον μέσο ευρωπαϊκό ποσοστό Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (NPLs), σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατά τον χρόνο αίτησης για διάθεση περαιτέρω κεφαλαίων, σύμφωνα με την οικεία σύμβαση. Τα αιτηθέντα περαιτέρω κεφάλαια δύναται να μην χορηγούνται σε περίπτωση που η παρεχόμενη τεκμηρίωση και αιτιολόγηση του ανωτέρω εδαφίου δεν είναι επαρκείς.*

γ) Προστίθεται παράγραφος 3 στο άρθρο 5 που ορίζει ότι *«Οι επιστροφές των κεφαλαίων των Δανείων ΤΑΑ θα καταβάλλονται από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους ευρωπαϊκούς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς σε διακριτό λογαριασμό που θα τηρεί το Ελληνικό Δημόσιο για τον σκοπό της αποπληρωμής του δανείου της από 20/26 Ιουλίου 2021 Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στην οικεία σύμβαση.»*

Οι ανωτέρω β) και γ) τροποποιήσεις αφορούν στις προϋποθέσεις για τη διάθεση περαιτέρω κεφαλαίων στα επιλεγέντα πιστωτικά ιδρύματα, αποσκοπούν στη

διασφάλιση της σύννομης διαχείρισης των ενωσιακών κονδυλίων και των συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι συμβατές με το καθεστώς διαχείρισης των κονδυλίων της ΕΕ, όπως αυτό ρυθμίζεται από τους προαναφερθέντες Κανονισμούς και δεν θεωρούνται ουσιώδεις.

δ) Στο άρθρο 6 στην παράγραφο 1 προστίθεται περίπτωση γ) που ορίζει ότι *«Σε περίπτωση νομικού προσώπου, πέραν των προϋποθέσεων των περ. α) και β) ως Δικαιούχος νοείται γα) κάθε ιδιωτική επιχείρηση και γβ) κάθε επιχείρηση στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας, η κρατική συμμετοχή είναι μικρότερη ή ίση του πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου και γγ) κάθε επιχείρηση ανεξαρτήτως του ποσοστού κρατικής συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιό της που έχει στην κυριότητά της/ ή και διαχειρίζεται δίκτυα ενέργειας, που αποτελούν φυσικό μονοπώλιο.»*

Η τροποποίηση αυτή έχει διευκρινιστικό χαρακτήρα σχετικά με τις επιχειρήσεις που μπορούν να υπαχθούν στο καθεστώς χρηματοδότησης επιχειρήσεων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς εξειδικεύει ότι σε αυτές περιλαμβάνονται επιχειρήσεις στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων μετέχει το κράτος σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο με το 50% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου και κάθε επιχείρηση ανεξαρτήτως του ποσοστού κρατικής συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιό της που έχει στην κυριότητά της/ ή και διαχειρίζεται δίκτυα ενέργειας, που αποτελούν φυσικό μονοπώλιο. Συνεπώς η ανωτέρω τροποποίηση δεν επηρεάζει τους κανόνες επιλογής των δικαιούχων και τις συγχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες, δεν μεταβάλλει το περιεχόμενο των προσκλήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν κρίνεται ως ουσιώδης.

ε) Τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 6 ως εξής: *«Θα πρέπει να ελέγχεται και να προκύπτει ότι: α) οι επιλέξιμες επενδύσεις διαθέτουν θετική καθαρή παρούσα αξία («net present value»), επιβεβαιώνοντας ότι η απόφαση για χρηματοδότηση βασίζεται σε ασφαλή οικονομικά κριτήρια, (β) η απόφαση για χρηματοδότηση βασίζεται σε ορθά οικονομικά κριτήρια, βάσει της πιστοδοτικής πολιτικής των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών θεσμών, γ) οι επιλέξιμες επενδύσεις εμπίπτουν στις επιλέξιμες δράσεις, όπως καθορίζονται στην απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 196 του ν. 4820/2021 και (δ) οι επιλέξιμες επενδύσεις συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι ευρωπαϊκοί χρηματοδοτικοί θεσμοί αξιολογούν τα αιτήματα για παροχή Δανείων ΤΑΑ και Δανείων*

Συγχρηματοδότησης και αποφασίζουν με βάση τα εσωτερικά τους κριτήρια και την εσωτερική τους πιστοδοτική διαδικασία και πολιτική.».

Με την τροποποίηση αυτή βελτιώνεται η διατύπωση της παραγράφου 3 του άρθρου 6 ως προς τις επιλέξιμες επενδύσεις, η δε προσθήκη του τελευταίου εδαφίου ως προς τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτημάτων για παροχή δανείων ΤΑΑ αποτελεί απαίτηση του Κανονισμού 2021/241(άρθρα 3 και 4), αποσκοπεί στη σύννομη διαχείριση της ενωσιακής χρηματοδότησης (βλ. και από 08-11-2021 γνωμοδότηση καθηγητή Βουτσάκη) και δεν κρίνονται ουσιώδεις.

στ) Τροποποιείται η παράγραφος 6 του άρθρου 6 και προστίθεται εδάφιο που ορίζει ότι *«Δεν παρέχεται κρατική εγγύηση ούτε για τα Δάνεια ΤΑΑ ούτε για τα Δάνεια Συγχρηματοδότησης που παρέχονται από πιστωτικά ιδρύματα.»*

ζ) Τροποποιείται η παράγραφος 7 του άρθρου 6 ως εξής: *«Δεν επιτρέπεται η χρήση των πόρων των Δανείων ΤΑΑ για την αναχρηματοδότηση δανείων. Επιτρέπεται η χρηματοδότηση από τα Δάνεια ΤΑΑ δανείων διασύνδεσης (bridge loans), συνδεδεμένων με επιλέξιμη επένδυση, υπό την προϋπόθεση ότι α) το δάνειο διασύνδεσης έχει συναφθεί μετά την υποβολή της αίτησης για τη χορήγηση του Δανείου ΤΑΑ και β) η επένδυση έχει ελεγχθεί και κριθεί ως επιλέξιμη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρούσα και το Δάνειο ΤΑΑ έχει συναφθεί.».*

Οι τροποποιήσεις αυτές έχουν διευκρινιστικό χαρακτήρα, βελτιώνουν τη σχετική ρύθμιση και δεν αντιβαίνουν στις ρυθμίσεις του Κανονισμού 2021/241. Ειδικότερα, με την τροποποίηση της παρ.6 του άρθρου 6 ορίζεται ρητά ότι αποκλείεται η παροχή κρατικής εγγύησης για τα Δάνεια ΤΑΑ και τα Δάνεια Συγχρηματοδότησης, ενώ με την τροποποίηση της παρ. 7 του ίδιου άρθρου διευκρινίζονται οι προϋποθέσεις της ήδη προβλεπόμενης κατ' εξαίρεση χρηματοδότησης δανείων διασύνδεσης. Κατά συνέπεια και αυτές οι τροποποιήσεις δεν κρίνονται ουσιώδεις.

η) Τροποποιείται η περίπτωση II της παραγράφου 9 του άρθρου 6 ως εξής: Στο σημείο β) προστίθεται εδάφιο που ορίζει ότι: *«Όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνει προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι εφικτό. Δείκτες αναφοράς που καθορίστηκαν για τη δωρεάν κατανομή όσον αφορά δραστηριότητες που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας*

δικαιωμάτων εκπομπής, όπως ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής.»

Η τροποποίηση αυτή έχει βελτιωτικό χαρακτήρα, είναι συμβατή με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού 2021/241 σχετικά με την τήρηση της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης στο πλαίσιο της χρηματοδότησης επιλέξιμων επενδυτικών σχεδίων και δεν κρίνεται ουσιώδης.

θ) Τροποποιείται η περίπτωση ζ) της παραγράφου 10 του άρθρου 6 ως εξής: «ζ) Να παρέχει, εφόσον ζητηθούν, στοιχεία και δεδομένα σχετικά με του βασικούς δείκτες απόδοσης για την παρακολούθηση των Δανείων ΤΑΑ, αναφορικά με κάθε δάνειο με κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και κάθε Δικαιούχο. Τα στοιχεία αυτά που θα εξειδικεύονται περαιτέρω με την οικεία σύμβαση, αφορούν: ζα) το ύψος της συναφθείσας δανειακής σύμβασης, αναλυόμενο για κάθε έναν από τους πέντε (5) άξονες επιλέξιμων δράσεων, ζβ) το ποσό του δανείου που εκταμιεύθηκε σε Δικαιούχο σε σχέση με το σύνολο των κεφαλαίων Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που έχουν εκταμιευθεί στο πιστωτικό ίδρυμα, ζγ) στοιχεία σχετικά με ποσά των επενδυτικών δαπανών που περιλαμβάνονται στις συμβάσεις Δανείων ΤΑΑ και αφορούν στα ποσοστά της παρ.2 του άρθρου 1, ζδ) το ποσό των ληξιπρόθεσμων οφειλών εκ της συναφθείσας δανειακής σύμβασης που βρίσκονται σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των τριάντα (30) και των ενενήντα (90) ημερών και ζε) το ποσό των καταβληθέντων τόκων σε σχέση με το ύψος των δεδουλευμένων τόκων. Επίσης, θα παρέχουν, εφόσον ζητηθούν, στοιχεία και δεδομένα σχετικά με τους βασικούς δείκτες απόδοσης για την παρακολούθηση των Δανείων ΤΑΑ, αναφορικά με το σύνολο των δανείων που έχει χορηγήσει με κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα στοιχεία αυτά που θα εξειδικεύονται περαιτέρω με την οικεία σύμβαση, αφορούν στους ακόλουθους δείκτες: i) τον αριθμό και το συνολικό ύψος των συναφθεισών δανειακών συμβάσεων, αναλυόμενα για κάθε έναν από τους πέντε (5) άξονες επιλέξιμων δράσεων ii) τον αριθμό και το συνολικό ποσό που έχει εκταμιευθεί βάσει των δανειακών συμβάσεων, αναλυόμενα για κάθε έναν από τους πέντε (5) άξονες επιλέξιμων δράσεων, iii) τη σχέση των δεικτών των υποπερ. i) και ii) ανωτέρω, iv) τη σχέση των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τα προβλεπόμενα από τις συμβάσεις ποσά για την εξυπηρέτηση των Δανείων ΤΑΑ, v) το βαθμό προόδου των επενδύσεων, vi) το συνολικό ποσό των ληξιπρόθεσμων οφειλών εκ των συναφθεισών δανειακών συμβάσεων που

βρίσκονται σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των τριάντα (30) και των ενενήντα (90) ημερών, vii) το ποσοστό του χαρτοφυλακίου Δανείων ΤΑΑ σε αναδιάρθρωση, καθώς και κατανομή ανά διαφορετική κατηγορία μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs, καθυστερήσεις έως 90 ημέρες, άνω των 90 ημερών που δεν έχουν καταγγελλεί, δάνεια σε καταγγελία), περιλαμβάνοντας και τις ανακτήσεις για κάθε μία κατηγορία μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, viii) το ποσό των καταβληθέντων τόκων σε σχέση με το ύψος των δεδουλευμένων τόκων και ix) το ποσό των καταβληθέντων τόκων σε σχέση με το ύψος των εκταμειωμένων Δανείων ΤΑΑ.»

Με την τροποποίηση αυτή προστίθεται - ως ένα επιπλέον στοιχείο από τα ήδη ενδεικτικώς αναφερόμενα στη περίπτωση ζ στοιχεία τα οποία το πιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται να παράσχει - η περίπτωση του συνολικού ποσού των ληξιπρόθεσμων οφειλών που αφορούν τα άνω των 30 ημερών σχετικά υπερήμερα δάνεια, με σκοπό τη μεγαλύτερη διασφάλιση των συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τροποποίηση που δεν κρίνεται ουσιώδης..

ι) Προστίθεται περίπτωση ι) στην παράγραφο 10 του άρθρου 6 που ορίζει ότι «Να παρέχει έγγραφη βεβαίωση περί μη παροχής κρατικών εγγυήσεων για τα Δάνεια ΤΑΑ.» Πρόκειται για μη ουσιώδη τροποποίηση που είναι συμβατή με τον Κανονισμό 2021/241.

ια) Τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 8 ως εξής: «Η διαδικασία ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο χρηματοδότησης τους από τα Δάνεια ΤΑΑ περιλαμβάνει:

α) την αξιολόγηση της δυνατότητας δανειοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με τραπεζικούς όρους, από το πιστωτικό ίδρυμα

β) τον έλεγχο από το πιστωτικό ίδρυμα και τον αξιολογητή των ακόλουθων για το επενδυτικό σχέδιο: βα) τον έλεγχο ύπαρξης επιλέξιμου επενδυτικού σχεδίου, ββ) τον έλεγχο της επιλεξιμότητας του επενδυτικού σχεδίου με την Αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (Do No Significant Harm principle - DNSH), βγ) τον έλεγχο της επιλεξιμότητας του επενδυτικού σχεδίου ως προς τους επενδυτικούς στόχους του δανειακού προγράμματος του ΤΑΑ, καθώς και τον υπολογισμό της ποσόστωσης του δανείου ΤΑΑ επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, βδ) τον χαρακτηρισμό του επενδυτικού σχεδίου ως προς την παρέμβασή του σε σχέση με την επίτευξη των στόχων για την κλιματική αλλαγή και των περιβαλλοντικών στόχων, καθώς και την παρέμβαση του για τη στήριξη για τη ψηφιακή μετάβαση και τον υπολογισμό της συνεισφοράς του

προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου στους πράσινους και ψηφιακούς στόχους (*Green and Digital Tagged investment budget*), βε) τον έλεγχο της συμβατότητας του παρεχόμενου επιτοκίου ως προς τις κρατικές ενισχύσεις, βστ) την κατηγοριοποίηση των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου στους (5) άξονες επιλέξιμων δράσεων, εξασφαλίζοντας ότι η ανωτέρω κατηγοριοποίηση αντανακλάται στους σχετικούς ισολογισμούς, βζ) την καταγραφή των δαπανών εξωστρέφειας με βάση τις παρελθούσες οικονομικές καταστάσεις και βη) τη λογιστική κατηγοριοποίηση των επενδυτικών δαπανών με βάση τις οικονομικές καταστάσεις σε περίπτωση διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχου καθώς και ι) της αποφυγής της διπλής χρηματοδότησης, ήτοι της παράλληλης χρηματοδότησης των ίδιων δαπανών από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.» .

Η τροποποίηση αυτή καθιστά αυστηρότερο τον έλεγχο της επιλεξιμότητας των επενδύσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους αξιολογητές, κατά τρόπο, πάντως, συμβατό με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού 2021/241.

ιβ) Τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 8 ως εξής «3. Αναφορικά με τον έλεγχο της συμμόρφωσης με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης ελέγχεται η συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με τα παρακάτω: α) Κατ' εφαρμογή της Ανακοίνωσης 2021/ C 280/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και υπό τους όρους της παρ.1.3 της ανωτέρω Ανακοίνωσης ελέγχεται η ύπαρξη και το περιεχόμενο μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (*Sustainability Proofing*) της επενδυτικής δραστηριότητας του επενδυτικού σχεδίου, η οποία εκπονείται από συμβούλους/μηχανικούς σύμφωνα με την κλιματική διάσταση και την περιβαλλοντική διάσταση, όπως ορίζονται στην υπ' αρ. 2021/ C 280/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής. Στη μελέτη ελέγχου βιωσιμότητας (*Sustainability Proofing*), εφόσον τούτη απαιτείται σύμφωνα με την παρ.1.3 της Ανακοίνωσης 2021/ C 280/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνεται απαραίτητα περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας με τα αποτελέσματα του ελέγχου και τα ακόλουθα στοιχεία: i) τις επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν (αρνητικές ή θετικές), ii) τα βασικά μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων που θα εφαρμοστούν, και iii) ειδικά για τα έργα τα οποία απαιτούν Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, τους υπολειπόμενους κινδύνους μετά την εφαρμογή όλων των μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων. Πρέπει να επεξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους οι εν λόγω υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι μετριασμένες επιπτώσεις είναι

αποδεκτοί/αποδεκτές για να προχωρήσει περαιτέρω η χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου και συνάδουν με τους στόχους του InvestEU.

iv) Κατά περίπτωση, θα πρέπει να καλύπτεται επίσης η χρηματική αποτίμηση και η συνεκτίμηση των αρνητικών και θετικών επιπτώσεων (συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών παραγόντων στην οικονομική αποτίμηση).

β) Ελέγχεται ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες της περ.ΙΙ της παρ.9 του άρθρου 6.

γ) Ελέγχεται η συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία για όλες τις επιλέξιμες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εξαιρούνται από τον έλεγχο βιωσιμότητας. Για τον έλεγχο της παρούσας ελέγχεται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα η συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

Η τροποποίηση αυτή προσδιορίζει τον τρόπο ελέγχου της συμμόρφωσης του επενδυτικού σχεδίου με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, εξειδικεύοντας τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού, χωρίς να αποκλίνει από αυτές και συνεπώς δεν κρίνεται ουσιώδης.

iv) Τροποποιείται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 8 ως εξής: «Στην περίπτωση όπου το ζητούμενο επιτόκιο είναι μικρότερο του επιτοκίου αναφοράς, τότε το δάνειο του ΤΑΑ αποτελεί κρατική ενίσχυση και εφαρμόζονται τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 ή στον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 ή στον Κανονισμό (ΕΕ) 702/2014 ή στον Κανονισμό (ΕΕ) 1408/2013 ή σε εγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά περίπτωση, όπως τα ανωτέρω δύναται να εξειδικεύονται στις οικείες προσκλήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων για την υποβολή αιτήσεων προς δανειοδότηση.»

Με την τροποποίηση αυτή συμπληρώνεται η ρύθμιση με βάση τους Κανονισμούς για τις κρατικές ενισχύσεις και σε συμφωνία με τις σχετικές διατάξεις και συνεπώς δεν κρίνεται ουσιώδης.

ιδ) Προστίθεται παράγραφος 7 στο τέλος του άρθρου 8 που ορίζει ότι « Κατόπιν της σύναψης των Δανείων ΤΑΑ ή της εκταμίευσης των Δανείων ΤΑΑ, η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων σε συνεργασία με ανεξάρτητους αξιολογητές/ελεγκτές».

Η τροποποίηση αποτελεί εξειδίκευση ζητήματος που προβλέπεται στον Κανονισμό 2021/241, στο άρθρο 22 για την υποχρέωση ελέγχου των ωφελούμενων από τη χρηματοδότηση, είναι συμβατή με τις ρυθμίσεις του (βλ. και γνωμοδότηση Βουτσάκη ο.π.) και δεν κρίνεται ουσιώδης.

ιε) Τροποποιείται το άρθρο 9 με την προσθήκη περιπτώσεων στ),ζ), η) και ι), ως εξής: «στ) η κατηγοριοποίηση των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου στους πέντε (5) άξονες επιλέξιμων δράσεων, εξασφαλίζοντας ότι η ανωτέρω κατηγοριοποίηση αντανακλάται στους σχετικούς ισολογισμούς, ζ) η καταγραφή των δαπανών εξωστρέφειας με βάση τις παρελθούσες οικονομικές καταστάσεις, η) η λογιστική κατηγοριοποίηση των επενδυτικών δαπανών με βάση τις οικονομικές καταστάσεις σε περίπτωση διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχου, και ι) η βεβαίωση της μη διπλής χρηματοδότησης, ήτοι της παράλληλης χρηματοδότησης των ίδιων δαπανών της επένδυσης από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις συμπληρώνουν το περιεχόμενο της έκθεσης ελέγχου που συντάσσει ο αξιολογητής, είναι συμβατές με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού και δεν κρίνονται ουσιώδεις.

ιστ) Προστίθεται παράγραφος 5 στο άρθρο 10 που ορίζει ότι «Ο κατάλογος των αξιολογητών δύναται να χρησιμοποιείται και από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών καθώς και με την ΕΔΕΛ κατά την διενέργεια τυχόν μελλοντικών ελέγχων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, όπως αυτές ορίζονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.»

Η ανωτέρω προσθήκη αποτελεί εξειδίκευση των απαιτήσεων του Κανονισμού σχετικά με την υποχρέωση ελέγχου της χρηστής διαχείρισης των ενωσιακών πόρων και δεν κρίνεται ουσιώδης.

ιζ) Τροποποιείται το άρθρο 12 ως εξής: « Οι ευρωπαϊκοί χρηματοπιστωτικοί θεσμοί με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στις οικείες συμβάσεις, για την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων εφαρμόζουν αναλογικά τα άρθρα 8 και 9 της παρούσας και δύνανται να εφαρμόζουν τα άρθρα 10 και 11 περί ελέγχου από αξιολογητές του καταλόγου αξιολογητών.»

Οι τροποποιήσεις αυτές αφορούν στη διαδικασία αξιολόγησης των επιλεξιμοτήτων από τους ευρωπαϊκούς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς, το

περιεχόμενό τους είναι συμβατό με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις του Κανονισμού και δεν κρίνονται ουσιώδεις.

15. Περαιτέρω και σε σχέση με τον ειδικότερο προβληματισμό, δηλ. το εάν οι , κατά τα ανωτέρω ομοφώνως κριθείσες από το παρόν Α΄ Τμήμα ΝΣΚ ως μη ουσιώδεις τροποποιήσεις της υπα 120536/2021, μπορεί να επηρεάζουν την ισχύ των προσκλήσεων που έχουν ήδη εκδοθεί, διαμορφώθηκαν δύο γνώμες.

α) Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από τις ψήφους της Προέδρου του Τμήματος Σ. Χαριτάκη, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ. και των Νομικών Συμβούλων του Κράτους Β. Τύρου, Α. Τατσόπουλου, Α. Καπετανάκη, Ε. Πασαμιχάλη, Χ. Διβάνη, Ε. Τσαούση, Ι. Λεμπέση, Π. Χρυσοστομίδα, Φ. Δεδούση, Κ. Γεωργιάδη και Σ. Μαυρογιάννη (ψήφοι:12), προς την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια Πάρεδρος Ε. Πανοπούλου (γνώμη χωρίς ψήφο), η κατά τ' ανωτέρω επικείμενη τροποποίηση δεν ασκεί επιρροή στις περιορισμένης χρονικής ισχύος προσκλήσεις του ερωτήματος και τις εκκρεμείς διαδικασίες που έχουν εκκινήσει με αυτές τις προσκλήσεις, δεδομένου ότι:

α. Όλες οι προτεινόμενες τροποποιήσεις της με αριθμό 120536 ΕΞ 2021/30.09.2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών κρίνονται ως επουσιώδεις και συμβατές με τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για την σύννομη και ορθή διαχείριση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά και την πρόληψη, τον εντοπισμό και τον κολασμό ενδεχόμενης απάτης σε βάρος των δημόσιων πόρων (ενωσιακών και εθνικών),
β. Δεν επηρεάζουν τους κανόνες επιλογής των δικαιούχων και τις συγχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες,

γ. Δεν θίγουν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης,

δ. Η Διοίκηση ρητά έχει αναφέρει στο κείμενο των σχετικών προσκλήσεων ότι το αναφερόμενο θεσμικό πλαίσιο, στο οποίο περιλαμβάνεται και η κατ' εξουσιοδότηση της παρ.2 του άρθρου 197 του ν.4820/2021 εκδιδόμενη υπουργική απόφαση, εφαρμόζεται όπως εκάστοτε ισχύει.

ε. Η Διοίκηση ρητά έχει επιφυλαχθεί για το ενδεχόμενο ματαίωσης της διαδικασίας που εκκίνησε με βάση τις σχετικές προσκλήσεις, ανεξάρτητα από το στάδιο που βρίσκεται η διαδικασία, επιφύλαξη που εμπεριέχει και το δικαίωμα τροποποίησης τουλάχιστον των μη ουσιωδών όρων της πρόσκλησης, τους οποίους ούτως ή άλλως το αιτούν πιστωτικό ίδρυμα μπορεί ελεύθερα να μην

αποδεχθεί, είτε αποσύροντας την σχετική αίτησή του, είτε, εφόσον έχει επιλεγεί, αρνούμενο να υπογράψει την επιχειρησιακή συμφωνία.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, κατά την εξειδίκευση των λοιπών όρων κάθε υπό σύναψη επιχειρησιακής συμφωνίας, ενδείκνυται η συμπερίληψη ρητής αναφοράς περί γνώσης του θεσμικού πλαισίου, όπως ισχύει κατά την υπογραφή της, αλλά και επιβεβαίωσης της υποχρέωσης συμμόρφωσης στο εν γένει θεσμικό πλαίσιο, όπως εκάστοτε τροποποιημένο θα ισχύει.

β) Κατά τη γνώμη, πάντως, του μειοψηφούντος Νομικού Συμβούλου του Κράτους Β. Καραγεώργου (ψηφός: 1), οι εν λόγω προσκλήσεις έχουν το χαρακτήρα ανακοινώσεων σε πιστωτικά ιδρύματα για εκδήλωση ενδιαφέροντος υποβολής προτάσεων προς σύναψη συμβάσεων, που διέπονται από συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο. Σε περίπτωση αλλαγής του πλαισίου αυτού και μάλιστα ευρείας, η οποία δύναται να επηρεάσει το ενδιαφέρον των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως εν προκειμένω, δεν επιτρέπεται η διατήρηση εκκρεμών προσκλήσεων, που εκδόθηκαν με βάση διαφορετικό νομοθετικό πλαίσιο. Συνεπώς, οι προσκλήσεις αυτές πρέπει να ανακληθούν και να εκδοθούν νέες υπό το ισχύον καθεστώς, στο οποίο θα υπαχθούν κατά το στάδιο σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων και τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον βάσει των ανακλητέων προσκλήσεων.

Απάντηση

16. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί (κατά πλειοψηφία) αρνητικά, δηλ. ότι, οι κατά το ιστορικό του ερωτήματος, επικείμενες τροποποιήσεις της με αριθμό 120536 ΕΞ 2021/30.09.2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, δεν επηρεάζουν την ισχύ των με αριθ. 01 και 02/21 περιορισμένης χρονικής ισχύος προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τα πιστωτικά ιδρύματα για συνεργασία με σκοπό την από κοινού παροχή δανείων προς χρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων, στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ούτε τις εκκρεμείς διαδικασίες που έχουν εκκινήσει με αυτές τις προσκλήσεις. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, κατά την εξειδίκευση των λοιπών όρων κάθε σχετικής υπό σύναψη επιχειρησιακής συμφωνίας, ενδείκνυται η συμπερίληψη ρητής αναφοράς περί γνώσης του θεσμικού πλαισίου, όπως ισχύει

κατά την υπογραφή της, αλλά και επιβεβαίωσης της υποχρέωσης συμμόρφωσης στο εν γένει θεσμικό πλαίσιο, όπως εκάστοτε τροποποιημένο θα ισχύει.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 15-12- 2021

Η Πρόεδρος του Α΄ Τμήματος

Στυλιανή Χαριτάκη
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

EMMANOUELA
PANOPOULOU

Ψηφιακά υπογεγραμμένο
από EMMANOUELA
PANOPOULOU
Ημερομηνία: 2021.12.15
14:47:30 EET

Εμμανουέλα Ν. Πανοπούλου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.